

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

PUBLICATION-DUTCH

IN Medias

This publication is the result of a research group within the In Medias project. It is an important contribution to the research on current practices and potentials of intercultural mediation.

Dr. Andrea Hartmann-Piraudeau

This publication, a result of the In Medias project under Erasmus Plus, delves into the practices and potential of intercultural mediation. Led by Prof. Dr. Busch, an expert in intercultural communication and conflict research, an international team interviewed over 20 European conflict mediators, revealing how philosophical, pedagogical, economic, and personal factors shape their professional strategies. The publication addresses a gap in intercultural mediation research, offering insights for international mediators, academics in conflict research and cultural studies, and the general public. It aims to stimulate critical thinking and explores the complexity and ethics of mediation, ultimately contributing to a decolonization of knowledge and action in this field.

Disclaimer: The European Commission's support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents, which reflect the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Preface

Dear readers,

This publication is the result of a research group within the In Medias project (Erasmus plus). It is an important contribution to the research on current practices and potentials of intercultural mediation.

Using the example of the action orientations of European conflict mediators, it shows how philosophical-ethical maxims, pedagogical concepts, professional-economic orientations, integration in professional discourses and personal world views merge into professional strategies.

An international team of experts from various European countries was assembled under the leadership of Prof. Dr. Busch, a renowned expert in the field of intercultural communication and conflict research at the Faculty of Human Sciences of the Universität der Bundeswehr München. Together, they conducted expert interviews with more than 20 mediators from all over Europe and researched mediation practice as well as known conflicts and conflict solutions in the respective partner countries.

In the course of the project, it became increasingly clear to us that the practice of action is often detached from theoretical knowledge bases. Instead, styles and best-practice models are reconstructed from practice, which show parallels to socio-theoretical foundations, but are no longer explicitly linked to them. It is evident that there is a gap in mediation research, especially in the intercultural context.

This publication is intended to serve as teaching and learning material for the in-mediation training we have designed in the European Union. It is aimed at trained international mediators who work in intercultural settings or who wish to further their training in this field, at experts and academics in the fields of conflict research and cultural studies, and at the general public.

The authors have set themselves the goal of providing food for thought that goes beyond the usual mediation training and allows for a scientific examination of the complexity and ethics of mediation.

The present publication is the synthesis of a map of conflict transformation that the authors have collected in more than 20 qualitative interviews across Europe. Only these voices and the insights gained from them led to the abstraction of the social theoretical demand for a decolonisation of fields of knowledge and action in the further discussion.

Verbatim quotes from the interviews were deliberately omitted for the most part; the anonymised files are available to interested readers. They provide a working basis from which the almost provocative thesis and title of the publication "The Epistemologies of Mediation: Is the Passivity of Mediators a Contribution to Decolonisation?" in intercultural dialogue.

Special thanks go to our In Medias partners, all the mediators interviewed, the trainees of the In Medias training and their valuable impulses, the experts who took care of the translation into the different languages of the partner countries. Without their valuable support, a publication in this form would not have been possible.

This publication appeared in the online Interculture Journal (www.interculture-journal.com) and all language versions (German, English, Dutch, Portuguese, Hungarian, Polish, Italian) can be found on our digital platform www.in-medias.eu.

We hope that this publication will have a lasting impact on mediation training, mediation practice and the understanding of conflict culture in Europe.

We invite you to join us on this exciting journey through intercultural mediation and look forward to your thoughts and impulses on this topic, which you are welcome to send directly to Prof. Busch (dominic.busch@unibw.de) or to me (the project manager of In-Medias - hartmann@consensus-group.de).

On behalf of the entire project group

Dominic Busch and Andrea Hartmann-Piraudeau

De epistemologieën van bemiddeling: Is passiviteit van de bemiddelaar een dekoloniserende strategie?

Namen van auteurs: Dominic Busch, Emilian Franco, Andrea Hartmann-Piraudeau

Automated translation revised by Harry de Haas

Abstract

De sociaal-theoretische eis tot dekolonisatie van kennis- en actievelden suggereert dat een dergelijke transformatie in één richting mogelijk is. De begintoestand van deze velden blijkt echter vaak zeer complex en gelaagd te zijn. Dit artikel neemt het voorbeeld van de professionele oriëntaties van conflictbemiddelaars om te laten zien hoe filosofische en ethische maxims, pedagogische concepten, oriëntatie op professionele economie, betrokkenheid bij professionele discoursen en persoonlijke wereldbeelden samensmelten tot werkstrategieën die uiteindelijk moeilijk te classificeren en te evalueren zijn tegen de achtergrond van de-koloniale doelstellingen. Terwijl in de literatuur over het algemeen wordt aangenomen dat geprofessionaliseerde sociale activiteiten zijn terug te voeren op sociaal-theoretische epistemologische concepten, laat de literatuur over bemiddeling een breuk zien: de praktijk van het handelen staat daardoor vaak los van epistemologische theoretische grondslagen. In plaats daarvan worden stijlen en best-practice modellen uit de praktijk gereconstrueerd, die parallellen vertonen met de sociaal-theoretische grondslagen, maar er niet meer expliciet mee in verband worden gebracht. Deze overwegingen leiden tot de conclusie dat eisen tot dekolonisatie moeten beginnen met meer bijzondere en specifieke aspecten van het handelen om niet te worden gedwarsboomd door de aangetroffen complexiteit. Omgekeerd zouden bemiddelaars extra ethische helderheid kunnen krijgen als de hier geschetste epistemologische complexiteit explicieter aan de orde zou komen in de bemiddelingstraining.

Trefwoorden: Bemiddeling, epistemologie, passiviteit van de bemiddelaar, dekolonisatie, bemiddelaarsstijlen.

Inleiding

Voor mij persoonlijk is [bemiddeling betekent; toegevoegd door de auteurs] anderen ondersteunen bij het oplossen van een conflict. Misschien komt het goed, misschien ook niet; en het mooiste is dat je zelf niet betrokken bent bij dit conflict, dus je kunt gewoon achterover leunen, je armen over elkaar slaan en kijken hoe iemand anders een conflict oplost en jij kunt daaraan bijdragen, snap je? En dat is wat ik zo opluchtend vind, omdat je zelf niet betrokken bent in het emotionele proces. Je kunt ontspannen kijken naar wat de twee of drie of vier die nu aan tafel zitten aan het doen zijn, en hoe kun je hen het beste ondersteunen? Dat is het mooie van mediation, dat je zelf niet in het conflict zit, maar dat je op de een of andere manier kunt bijdragen en iets nuttigs kunt doen. (Interview met Mediator09, 21 december 2022, 00:01:00; originele opname in de Duitse taal; vertaald door de auteurs).

De op dialoog gebaseerde methode van conflictbemiddeling, die in de jaren zeventig is voortgekomen uit de *Alternative Dispute Resolution (ADR)*-beweging in de VS (Menkel-Meadow 2015, 218) bleek ook bijzonder effectief te zijn in het ondersteunen van de doelstellingen van multiculturalisme in de jaren

1990, schrijven Michelle LeBaron, Erin McCandless en Stephen Garon (1998, 1) in het actualiseren van hun eerste literatuuroverzicht van onderzoek naar de relatie tussen bemiddelde conflictoplossing en cultuur (LeBaron Duryea 1992). Zelfs in deze eerste herziening na slechts zes jaar, leek de oorspronkelijke visie van de auteurs destijds culturalistisch en naïef omdat ze geen rekening had gehouden met het constructieve karakter van cultuur en het daaruit voortvloeiende gebruik van de term als een instrument om sociale machtsonevenwichtigheden te legitimeren en te verhullen (LeBaron, McCandless, and Garon 1998, 1).

In die tijd werd mediation bijzonder geschikt geacht voor gebruik in multiculturele contexten omdat de procedure zo flexibel en gemakkelijk aanpasbaar leek ("procedurele flexibiliteit"; Boule en Rycroft (1997, 32–39) geciteerd uit Jobodwana (1997, 567)).

Bovendien, zelfs recentelijk, sluit Alexia Georgakopoulos, in de inleiding van haar *Mediation Handbook* gepubliceerd bij Routledge, zich aan bij deze legitimatie qua flexibiliteit als ze schrijft: "Het idee van one size fits all zal nooit de praktijk van mediation weerspiegelen, maar veeleer zal mediation zich uitbreiden met de eb en vloed van conflicten die zullen verschillen tussen kwesties, mensen en settings." (Georgakopoulos 2017, 3). Deze *additieve* opvatting van de term interculturele bemiddeling (Busch 2005, 317), waarbij het oorspronkelijke idee van bemiddeling alleen wordt gewijzigd door cultuur als factor toe te voegen, dient vaak als een (hypothetische) basislijn die auteurs over interculturele bemiddeling als simplistisch kunnen afdoen en vervolgens nieuwe modellen kunnen creëren. Het gevolg hiervan is dat het idee van bemiddeling nog vaker zijn universele culturele toepasbaarheid bevestigt: in plaats van geconfronteerd te worden met beperkingen als gevolg van culturele verschillen, zijn de modellen verder uitgebreid (Busch 2016, 203).

Als we interculturele bemiddeling vanuit dit theoretische gezichtspunt beschouwen, zouden we ook kunnen concluderen dat het haalbaar is de conceptuele benadering aan te passen aan andere en toekomstige uitdagingen. Dit roept de vraag op naar de epistemologische grondslagen van het discours over bemiddeling: Wat zijn de belangrijkste basisveronderstellingen over interpersoonlijke conflicten, over hoe er op een verkieslijke manier mee om te gaan, over wat er precies moet gebeuren om dit te bereiken en - vooral - over hoe onderzoekers of participerende waarnemers in staat zullen zijn om dit fenomeen te identificeren.

Eenzijds bouwt deze vraag voort op de (misschien zelfs traditioneel wetenschappelijke) overtuiging dat onderzoek, onderwijs en praktijk van conflictbemiddeling terug te voeren zijn op duidelijk waarneembare epistemologische veronderstellingen en grondslagen. Anderzijds kan de beweerde enorme flexibiliteit van het idee van bemiddeling suggereren dat de epistemologische grondslag ervan ook zeer flexibel, vaag, slecht ontwikkeld of mogelijk zelfs onbestaand of op zijn minst discontinu zal zijn. Dit zou betekenen dat er geen rechtstreeks verband bestaat tussen de epistemologische grondslagen van bemiddeling en de praktijk ervan. Daarom zouden de leermiddelen over bemiddeling die op deze veronderstellingen blijven voortbouwen, grondig moeten worden herzien. Dit artikel zal deze epistemologische grondslagen onderzoeken. Dit artikel zal deze epistemologische aspecten herzien aan de hand van een concreet voorbeeld uit de recente cultureel-politieke oriëntatie van *dekolonisatie*, een benadering van sociale actievelen in het algemeen, maar ook van interculturele actievelen - en dus ook van interculturele bemiddeling.

Wat betekent dekolonisatie voor bemiddeling?

Recentelijk wordt het veld van interculturele communicatie geconfronteerd met een ethische imperatief van de postkoloniale theorie om haar eigen begrip van het onderwerp en de methoden die worden gebruikt voor de studie ervan te dekoloniseren. Dekolonisatie (Smith 2022) verwijst naar

de veronderstelling dat kennis over de wereld en de manieren om toegang te krijgen tot deze wereld zijn gedefinieerd en opgelegd door westerse culturele overtuigingen als onderdeel van een koloniaal machtsevenwicht (Said 1978; Bhabha 1994) waarbij alternatieve manieren om toegang te krijgen tot de wereld niet langer denkbaar zijn, laat staan in de praktijk kunnen worden gebracht. De sleutelgebieden voor deze structurele transformatie in het belang van wereldwijde sociale rechtvaardigheid lijken daarom de wetenschappen te zijn in hun rol van scheppers van kennis, de gebieden van onderwijs en opleiding, alsmede de actoren van sociale verandering in het algemeen. Als deze sleutelsectoren blijven vasthouden aan de tot nu toe wereldwijde hegemoniale en koloniale aanspraak van westerse kennis op exclusieve vertegenwoordiging, zullen zij *epistemisch* geweld (Spivak 1988, 280) of zelfs *epistemicide* (Santos 2014) over alternatieve vormen van kennis. Tot nu toe heeft het onderzoek naar interculturele communicatie weinig aandacht besteed aan dit probleem, hoewel het eigenlijk een van de kerngebieden ervan zou moeten zijn, zoals Ladegaard en Phipps (2020) getuigen. In plaats daarvan merken MacDonald en O'Regan (2013) dat het veld nog steeds vasthoudt aan het principe van intercultureel begrip als zijn primaire doel. Om epistemisch geweld in onderzoek te vermijden, vooral post-kwalitatieve benaderingen (Jackson and Mazzei 2009) die principieel onderzoeksinterpretaties willen vermijden, een goede keuze (Marker 2003). In plaats daarvan moeten onderzoekers vooral reflecteren op hun eigen positionaliteiten (Davis and Walsh 2020) hun partners laten horen in een ongelijke wereld van centra en periferie, en hun een stem geven (Lincoln, Lynham, and Guba 2017, 215).

De metafoer die op dit gebied vaak wordt aangehaald in de titel van Audre Lorde's korte essay "The master's tools will never dismantle the master's house" (Lorde 2007) illustreert hoe uitdagend deze doelstellingen zullen zijn, gezien de structurele beperkingen. Giuliana Ferri (2022) paste deze metafoer onlangs toe op het gebied van interculturele communicatie en concludeerde dat dit een volledige en fundamentele heroriëntatie van de hele discipline zou betekenen en vereisen.

Conflictonderzoek toont een soortgelijke apathie in dit opzicht, Polly O. Walker (2004) klaagt; en als het gaat om het proces van conflictbemiddeling, Volpe en Johnson (2023), evenals Yokotsuka (2023) dat geïnteresseerden in het beroep van bemiddelaar zich niet al te veel zorgen hoeven te maken over hun financiële vooruitzichten - onzekere toegangsvoorwaarden tot de arbeidsmarkt van bemiddelaars versterken een systeem van sociale exclusiviteit dat schadelijk is voor de doelstellingen van sociale rechtvaardigheid.

Daarnaast zal dit artikel het bemiddelingsproces zelf kritisch onderzoeken. Er is nog een centraal principe van het bemiddelingsproces, dat algemeen wordt gezien als het ondermijnen van machtsonevenwichtigheden (Boulle and Alexander 2012, 299–304), een benadering die op zijn minst vergelijkbaar is met die van de hierboven geschetste dekolonisatiebeweging. In de aanhef van dit artikel schetst een professionele bemiddelaar haar perceptie van het bemiddelingsproces in het kader van een interview, waarvan hier verslag zal worden gedaan. Deze houding van achteroverleunen in de bemiddeling zou de hoop kunnen wekken dat het bemiddelingsproces weer, althans ten dele, het potentieel heeft om de huidige ethische oriëntaties van intercultureel onderzoek te ondersteunen.

Wat is bemiddeling?

In dit artikel worden onderzoeksgegevens onderzocht die zijn verzameld in het kader van een Europabreed proefproject over transnationale mediationopleiding. Medegefinancierd door het Erasmus+ programma van de Europese Unie van 2020 tot 2023, hebben opleidingsinstituten uit zeven landen gezamenlijk bemiddelingstrainingen ontwikkeld en geïmplementeerd onder de projectnaam *In-Medias. European Mediation Network* (cf. <https://in-medias.eu/>). In dit kader zijn in de winter 2019/2020 geleide interviews gehouden met 21 mediators zowel binnen als buiten het project uit

Oostenrijk, Bulgarije, Cyprus, Georgië, Duitsland, Hongarije, Ierland, Litouwen, Nederland, Polen, Portugal, en Spanje. Enkele eerste onderzoeksresultaten van dit onderzoek zijn gepubliceerd in Busch, Franco en Hartmann-Piraudeau (2023). Enerzijds werden bemiddelaars ondervraagd over hun evaluatie van de structurele context van bemiddeling in hun respectieve landen en over hun attitudes, percepties, ervaringen en oriëntaties ten aanzien van bemiddeling als beroep.

Conflictbemiddelaars die aan dit project deelnemen, hebben een aantal gemeenschappelijke kenmerken: zij bieden conflictbemiddeling aan en voeren die uit, zij zijn daarvoor meestal speciaal opgeleid, en in de meeste gevallen worden zij voor hun diensten betaald. Pruitt en Kressel (1989) daarentegen beginnen met een uitgebreide definitie van mediation, waarin opnieuw de veelzijdigheid en flexibiliteit van de methode wordt benadrukt:

"Bemiddeling is hulp van een derde partij aan mensen die proberen overeenstemming te bereiken in een controverse. Er zijn honderden dingen die een bemiddelaar kan doen om te helpen, variërend van simpelweg aanwezig zijn bij een gezamenlijke discussie tot het bedenken van nieuwe ideeën en deze krachtig bepleiten." (Pruitt and Kressel 1989, 2).

Menkel-Meadow (2015, 189) definieert mediation ook zo breed mogelijk, maar benadrukt ook het *faciliterende* aspect ervan. Mediators bemoeien zich niet met de inhoud die in het conflict aan de orde moet komen; zij verlichten slechts het gesprek tussen de partijen over hun eigen conflict. In de literatuur over bemiddeling wordt er gewoonlijk op gewezen dat dergelijke triadische conflictbeheersingsprocedures altijd al in vele delen van de wereld hebben bestaan, maar dat de procedure in de jaren zestig vrijwel herontdekt werd als een eenvoudig, snel en kostenefficiënt alternatief voor gerechtelijke procedures, terwijl zij tegelijkertijd in een specifiek structureel en ethisch kader werd ingebed. De Amerikaanse beweging voor *alternatieve geschillenbeslechting* (*Alternative Dispute Resolution - ADR*) van de jaren zestig en zeventig was aanvankelijk onder meer gebaseerd op het inzicht dat er in samenlevingen veel verschillende conflictsituaties kunnen bestaan, waardoor het nodig is om te voorzien in veel verschillende conflictbeheersingsprocedures in plaats van slechts één. Menkel-Meadow's verwijzing naar het beginsel van "procespluralisme" (2015, 218) bevestigt nog eens extra de procedurele flexibiliteit die aan het begin van dit artikel is besproken.

Resultaten: Een voorkeur voor passieve bemiddelaarsstrategieën

Het onderscheid tussen *actieve* versus passieve houdingen en strategieën van bemiddelaars in bemiddelingsgesprekken kwam als een hoofdcategorie naar voren uit de in dit document besproken interviewbeelden. In veel gevallen brachten de deelnemers hun werk in kaart aan de hand van deze parameter, waarbij een passieve bemiddelingsstijl meestal de voorkeur genoot. In de volgende paragrafen zullen enkele fragmenten uit de interviews worden gepresenteerd als voorbeelden die ofwel een actieve, ofwel een passieve oriëntatie in de bemiddeling tot uitdrukking brengen. Alleen al omdat de bemiddelaars een negatief beeld hebben van actieve oriëntaties in bemiddeling, kunnen dergelijke oriëntaties zelfs worden gebruikt voor culturele stereotypering en onderscheidingen. In het onderstaande voorbeeld wordt bijvoorbeeld van Aziatische bemiddelaars gezegd dat zij een dominante stijl hebben. Omgekeerd betekent dit ook dat een dominante bemiddelingsstijl iets is dat men geneigd is toe te schrijven aan vreemde culturen. Andere culturen dienen hier als spiegel om negatieve dissociaties van het zelf op te projecteren:

Ik viel afgelopen najaar bijna van mijn stoel tijdens de Hong Kong Mediation Competition in de zin dat ik zo'n blinde vlek had op hoe ze in het Oosten mediations uitvoeren [...]. Hoewel mijn ervaring [...] misschien vertekend was omdat ik zo verbaasd was hoe anders ze het aanpakten, dat ik misschien overdreef in de komende minuten. Maar voor mij, op een bepaald punt,ervaarde ik het als dat hun bemiddelaars veel meer in de rol van de baas zijn van het conflict. Hoewel het nog steeds een

stemming was, maar er waren [...] vier gevallen en ik heb het ook bij andere Aziatische teams gezien dat zij meer een soort gewoonte of cultuur of [...] een kwestie van gedrag hebben waarin de bemiddelaar de partijen niet alleen vertelt wat zij moeten doen, maar bijvoorbeeld ook wat zij moeten onthullen of wat de volgende stap in het proces zal zijn [...] (interview met bemiddelaar05, 2021, 22 januari, 00:17:08-00:18:49).

Sommige bemiddelaars geven ook aan dat zij het een uitdaging vinden om in de bemiddeling een meer passieve rol op zich te nemen. Hun actieve betrokkenheid bij het discussieproces is assertiever en dominanter wanneer een of meer conflictpartijen relatief passief en terughoudend gedrag vertonen. In dit voorbeeld merkt de mediator dat zij de mediation in feite alleen leidt en dat de partijen niet meer goed deelnemen aan het proces:

En passiviteit is niet mijn natuurlijke bedgenoot, dus ik waardeer het niet in mezelf. Dus als ik op een bepaald punt in een bemiddeling kom waar ik niet geslaagd ben, dan is dat omdat ik te gaar ben. En de persoon is passief ik heb [...] daar echt mee geworsteld, maar [...] ik heb moeten leren om echt het tegenovergestelde te doen. (Interview met bemiddelaar03, 2021, 16 februari, 00:51:55-00:52:29).

Ook het citaat van een geïnterviewde mediator aan het begin van dit artikel illustreert karakteristiek een passieve mediator houding. Een passieve mediator zijn tijdens het proces maakt vooral dat zij zich comfortabeler voelt in haar rol. Voor sommige mediators is het ideale resultaat bereikt wanneer de partijen in het conflict de aanwezigheid van de mediator vergeten - of in ieder geval de mediator dat zo voelt:

Hoe meet ik of mijn mediation geslaagd is of niet? Dat zou een deel van de vraag kunnen zijn die u stelt als de partijen [...] mij twee minuten na de mediation vergeten zijn, dan is mijn missie volbracht. Als ik in staat ben om te helpen zonder dat zij zich realiseren dat ik hen help. [...] Zolang ze tevreden zijn met de overeenkomst die ze zelf hebben bereikt en ze mij vergeten zijn, betekent dat dat ik mijn werk behoorlijk goed heb gedaan. En dat is wat ik leuk vind aan bemiddeling, dat je tot de kern van iemands problemen doordringt. Juist en dan weggaan en net zo gemakkelijk weer weggaan als ik binnenkwam en er dan in de toekomst niets meer mee te maken hebben en dat ze niet het gevoel hebben dat ik hun persoonlijke, hun professionele of leven of hun problemen ben binnengedrongen. (interview met bemiddelaar07, 2020, 22 december, 01:00:22-01:01:46).

Het voorgaande citaat suggereert dat de partijen in het conflict zich misschien niet meer bewust zijn van wat er in het proces gebeurt. De bemiddelaar is er wel, maar de partijen weten niet of en hoe hij of zij ingrijpt. Dit doet de kritische vraag rijzen of een dergelijk gebrek aan doorzichtigheid uiteindelijk niet de autonomie van de partijen in het conflict aantast.

De ethische dimensie van bemiddeling

Helemaal terugblikkend, Greg Bond (2023), dat sinds de jaren tachtig bemiddeling van Amerikaanse origine, ooit een vrij open benadering, veel formalisering kreeg door Roger Fisher's en William Ury's (1981) klassieke boek *Getting to Yes*, essentiële elementen van westerse bemiddeling tot op de dag van vandaag heeft gestructureerd en gestandaardiseerd. Sindsdien wordt bemiddeling van westerse herkomst gekenmerkt door de opvatting dat bemiddelingsgesprekken gestructureerd zijn volgens een lineair en opeenvolgend fasenmodel. Ondanks deze nabijheid tot de rationalistische onderhandelingstheorie stellen Druckman en Wall dat juist het triadische karakter van mediation, waarbij een derde partij betrokken is om ondersteuning te bieden, de eerste stap is die mediation noodzakelijkerwijs uit het zuiver rationalistische schema leidt en haar een duidelijke ethische oriëntatie geeft. Dit uit zich in bemiddelaars die een duidelijk doel nastreven in die zin dat zij de interactie willen veranderen in iets dat de deelnemers als nuttig ervaren (Druckman and Wall 2017, 1910).

Bovendien legde het onderhandelingsmodel van Fisher en Ury voor op waarden gebaseerde conflictbeheersing ook een nieuwe basis voor verdere codificatie van bemiddeling. Zo pleitten Fisher en Ury voor fundamentele principes die onderhandelaars zouden moeten volgen om tot een positief resultaat te komen. Een van de bekendste van deze principes is bijvoorbeeld het gescheiden houden van mensen en dingen in een onderhandeling - een benadering die de rationalistische oriëntatie van het project weerspiegelt. Dit principiële model werd op grote schaal overgenomen toen bemiddeling steeds meer gecodificeerd werd in de Westerse wereld, en - zoals Bond beschrijft - wordt het werk van bemiddelaars ook vandaag nog vaak uitgelegd en waargenomen als zijnde gebaseerd op een reeks basisprincipes. Vanwege de import van Fisher en Ury's benadering van het begeleiden van onderhandelingsgesprekken, verwijst Bond naar dit systeem als het "principled negotiation model" (Bond 2023, 23). Achteraf gezien worden deze principes meestal als één lijst gepresenteerd in leerboeken, zoals Boulle en Rycroft (1997, 32–39) waaruit Jobodwana (1997, 567) samenvat:

De waardeclaims van bemiddeling zijn: procedurele flexibiliteit; informaliteit; partijparticipatie; normscheppend; persoonsgericht (bemiddeling maakt geïndividualiseerde schikkingen mogelijk op basis van de subjectieve voorkeuren van de partijen); relationeel; toekomstgericht; en privacy en vertrouwelijkheid (Jobodwana 1997, 567).

In Europa worden de geschiedenis en de evolutie van mediation meestal beschreven in termen van de oorsprong ervan in de Verenigde Staten. Dit gezegd zijnde, houden de basisprincipes van bemiddeling wel degelijk stand over de culturen heen, omdat bemiddelaars deze principes ook volgen in hun lokale culturen. In dit verband heeft Friedman (1992) bijvoorbeeld gesproken van een ware "cultuur van bemiddeling". Toch verwachten Bonafé-Schmitt et al. (1999) verschillen tussen de bemiddelingspraktijk in de VS en Europa, omdat bemiddeling in de VS een aanvulling vormt op het lokale rechtssysteem, terwijl bemiddeling in Europa zijn rol moet vinden binnen het gecodificeerde recht. Bonafé-Schmitt et al. (1999, 18) spreken dan ook van een *Latijns model* dat tegenover een Angelsaksisch model van bemiddeling staat ("un 'modèle latin' qui s'opposerait à un 'modèle anglo-saxon' de mediation").

Het afleiden van oriëntaties voor bemiddeling: Geïmporteerde epistemologieën

In de volgende paragrafen worden enkele denktradities gepresenteerd met ethische contexten waarvan kan worden verondersteld dat zij de bemiddelingen hebben beïnvloed in hun huidige ethische oriëntatie en oriëntatie. Deze reconstructies zijn vaak speculatief, en ze werken op basis van passen en parallellen die aannemelijk lijken. Deze benadering is kwalitatief vergelijkbaar met de reconstructieve concepten die in de bemiddelingsliteratuur circuleren.

Bemiddeling als een vorm van werken met cliënten

Professioneel werk met cliënten kan met verschillende termen worden aangeduid. *Counselling* verwijst naar psychologische begeleiding tot en met psychotherapie; *consulting* wordt opgevat als managementassistentie op basis van economie, en *advisering* verwijst naar die gebieden waar mensen elkaar feitelijke informatie en instructies geven. Het werken met cliënten is dus zo divers dat het gemakkelijker is de term te definiëren vanuit het gezichtspunt van een cliënt die in het begin misschien niet precies weet wat hij kan verwachten.

In de meeste internationale literatuur worden zowel onderzoek als de ontwikkeling van nieuwe concepten voor counseling als vanzelfsprekend beschouwd in het werkveld van de psychologie. De Duitse discipline van het onderwijsonderzoek lijkt daartegenover een unieke weg te vertegenwoordigen, en zij claimt onderzoek en de ontwikkeling van concepten voor het werken met cliënten als een echt werkterrein. Katharina Gröning (2011), een academica in onderwijs, geeft een goede samenvatting van deze Duitstalige tak in haar studieboek *Pädagogische Beratung*

(Onderwijsbegeleiding). Gröning benadrukt expliciet de aanspraak van de Duitstalige pedagogiek om de toonzettende discipline te zijn voor het vakgebied van de begeleiding, of omgekeerd, om begeleiding te begrijpen als een echt onderdeel van de pedagogiek. Sommige scholen van bemiddeling weerspiegelen eveneens pedagogische doelstellingen. In het bijzonder, transformatieve bemiddeling (Bush and Folger 1994) is eveneens gericht op het (her)empoweren van conflictpartijen om hen in staat te stellen hun conflicten zowel in de gegeven situatie als in toekomstige probleemsituaties te beheersen.

Bovenal wijst de verwevenheid van psychologie, pedagogie en begeleidingspraktijk op een verbinding tussen opleiding en beroepspraktijk die in het algemeen wel bestaat. Zo kan worden verondersteld dat stagiairs in pedagogie, counseling en bemiddeling de opleidingsinhouden, de didactische methodes waarmee deze inhouden werden onderwezen en de overeenkomstige pedagogische zelfconcepten zullen overnemen in hun latere professionele werk. Dit is een goed navigatiemechanisme, maar het wordt een uitdaging met de toenemende verschuiving naar online onderwijs (Hartmann-Piraudeau 2022). Opgeleide bemiddelaars zijn dan des te meer aangewezen op het later ontwikkelen van een eigen bemiddelingsstijl.

In Duitstalige contexten sluiten auteurs over mediation ook aan bij dit discours over counseling vanuit de pedagogiek en lokaliseren mediation als een vorm van counseling. Birgit Keydel, een mediator, ziet, bijvoorbeeld, verschillende werkvelden in de nabijheid van mediation allemaal als elementen van een landschap van counseling, zoals mediation, moderatie, organisatieontwikkeling, teamontwikkeling, expert counseling en coaching (Keydel 2018, 100). Ook bemiddelaars voelen deze conceptuele nabijheid. Voor Gabriele Pinkl zijn dialoogtechnieken in mediation in wezen counselingstechnieken (Pinkl 2018, 115).

Ondanks deze classificaties van bemiddeling als een vorm van hulpverlening, toont het discours ook emancipatorische bewegingen van bemiddelingsoriëntaties ten opzichte van dit klassieke hulpverleningsparadigma. Zo emancipeert het bemiddelingsdiscours aanzienlijk van de doelen van begrip, oplossingsgerichtheid en feitgerichtheid, die nog steeds worden bepleit in de pedagogische counseling (Nittel 2009, 11–12). Omgekeerd kunnen het bemiddelingsmodel en zijn concepten natuurlijk ook nuttige oriëntatie bieden bij het ontwerpen van opleidings- en trainingsformats. Fatima Pereira (2019) verkent bijvoorbeeld dit potentieel voor lerarenopleidingen.

Epistemologieën in onderzoek en werk met cliënten

In de vorige hoofdstukken werd vastgesteld dat de inhouden in het samenspel van opleiding, onderzoek en praktijk elkaar overlappen en dat ook inhouden tussen de gebieden worden overgedragen. Ook de methoden waarmee deze inhouden worden behandeld, worden overgedragen, of de actoren die met de verschillende velden in aanraking komen en erin gesocialiseerd zijn, dragen waarschijnlijk in grote mate, zelfs onbewust, inhouden en methoden over tussen de velden. Naast de counselingpraktijk blijkt kwalitatief sociaal onderzoek een ander veld te zijn dat niet alleen methoden en technieken overdraagt aan de klinische psychologie, maar ook een steengroeve is van methoden en strategieën voor counseling en bemiddeling.

Sommige bronnen over bemiddeling bevestigen dit zelfs expliciet; andere verbanden zijn duidelijk, maar worden lang niet altijd duidelijk aangegeven. In de volgende paragrafen zullen enerzijds dergelijke stemmen uit de bemiddelingsliteratuur worden verzameld, aangehaald en geclassificeerd, en zullen anderzijds de basisbegrippen van sociaal onderzoek openlijk worden vergeleken met die van bemiddeling.

Met name de onderwijsfilosofie heeft zich altijd oprecht beziggehouden met de vraag welke relaties er bestaan tussen onderzoek en didactische methoden en hoe deze elkaar beïnvloeden (Curren 2017,

1864). Juist de "epistemologie van het onderwijs", de epistemologische vraag naar de toegang tot de wereld in onderwijscontexten, heeft zich in belangrijke mate geopend voor een dergelijke toepassingsgerichtheid, zoals Lani Watson (2016) bevestigt in het tijdschrift *Philosophy Compass*. Marek Tesar (2021) verkent in een artikel in het tijdschrift *Qualitative Inquiry* de verbanden tussen filosofie enerzijds, in haar vertaling naar zowel empirische onderzoeksmethoden als anderzijds didactische methoden van onderwijs. Volgens Tesar vindt zo'n overdracht permanent plaats, en zijn methoden uiteindelijk zelfs niet meer weg te denken. Zo, Tesar (2021, 545) begint bij Socrates, die onderwijs al als onlosmakelijk verbonden zag met filosofie en politiek. Ook de hedendaagse filosofische benaderingen hebben een aantal raakpunten wat betreft hun banden met onderwijs en pedagogie. De meeste van hen verwijzen terug naar Kant en de Verlichting, waardoor de filosofie een humanistisch wereldbeeld aannam (Tesar 2021, 547) die op haar beurt de motivatie voor onderwijs aanwakkerde.

Begrippen van counseling zoeken en bevelen daarom vaak aansluiting bij onderzoeksmethoden, omdat beide benaderingen draaien om (nieuwe) benaderingen van de wereld. Vacc en Loesch (1984) pleiten ervoor dat counsellors zich met name verdiepen in kwalitatieve onderzoeksmethoden om gedegen counseling te kunnen geven.

In de volgende paragrafen worden enkele epistemologische paradigma's uit het sociaal onderzoek genoemd en geclassificeerd die in de literatuur zijn terug te vinden, althans in enkele sporadische verwijzingen en verbanden tussen theorie en toepassingsgebieden in de hulpverlening.

Brubaker et al. (2010) zien echter bepaalde grenzen bij het dekoloniseren van counselingactiviteiten vanwege de diversiteit en willekeur van epistemologische benaderingen die hier worden aangetroffen. In feite beantwoordt de vraag niet voldoende aan een homogeen veld om in zijn geheel te worden getransformeerd.

Fenomenologie

De sociaal-wetenschappelijke epistemologie van de fenomenologie is een van de paradigma's waarnaar het vaakst wordt verwezen in de literatuur over pedagogische benaderingen van counseling. Wat bijzonder relevant en kenmerkend is voor deze benadering voor een concept van counseling is haar specifieke ambitie om de mogelijkheid en de aard van interpersoonlijk begrip te beschrijven. Dit artikel onderzoekt echter kritisch de aanspraak op begrip in counseling met betrekking tot de doelstellingen van dekolonisatie.

De voorstanders van fenomenologische benaderingen daarentegen beschouwen het begrip van de hulpverlener ten opzichte van zijn cliënten als essentieel en niet vervangbaar door veronderstelde structurerende technieken. Katharina Gröning, bijvoorbeeld, bekritiseert sommige van de nieuwere vormen van counseling, zoals neuro-linguïstisch programmeren of systemische counseling. Gröning beweert dat de belangrijkste reden waarom deze vormen de laatste tijd populairder zijn geworden, is dat ze handig zijn: Ze laten ons geloven in de mogelijkheid van counseling zonder de noodzaak om te begrijpen (Gröning 2011, 19).

In dit licht bezien zou de bemiddelingsaanpak naar westers model, met zijn expliciete, sequentiële logica op basis van geprefabriceerde procedurele principes, ook moeten worden gezien als een mechanistisch substituuat voor intermenselijk begrip. Vanuit het perspectief van de pedagogie, erkent Uhlendorff (2012, 710) zelfs toe dat het versnellen en vergemakkelijken van de methode voor de hulpverleners in de praktijk eenvoudigweg noodzakelijk is wegens het gebrek aan tijd en de complexiteit van de gevallen. Bovendien, gezien de mogelijkheid om op deze manier de gevaren van epistemisch geweld te vermijden, zou deze methode de bemiddeling zelfs een dekoloniserende lading kunnen geven.

Wendt (2020) benadrukt dat de fenomenologische benaderingen uiteenlopen, wat op zijn minst leidt tot een breed scala aan verwijzingen in de counselingpraktijk. Het concept lifeworld van de fenomenologie impliceert dat alle verzamelde gegevens altijd ingebed zijn in contexten, en onderzoekers zouden zich meer op deze context moeten richten in plaats van te veel terug te grijpen op de theorie. Ook moeten zij in gedachten houden dat zij zelf ook deel uitmaken van deze lifeworld en deze niet zullen kunnen overstijgen. Bij het juist begrijpen van een cliënt of respondent zal de fenomenologie er altijd op aandringen de patiënt of respondent in zijn leefwereld te aarden. Als een respondent bijvoorbeeld algemene uitspraken doet, moet de interviewer hem vragen deze te staven met specifieke voorbeelden (Wertz 2005, 171).

Constructivisme

Wilkinson en Hanna (2016) en Wilkinson, Shank en Hanna (2019), onder andere, raden aan om pedagogische begeleiding niet te baseren op constructivistische paradigma's. Bovendien kunnen de inzichten van het constructivisme heel leerzaam zijn voor begeleiders. De auteurs gaan dieper in op hoe de cliënten en de begeleiders die naar hen luisteren hun eigen wereld construeren op basis van wat zij waarnemen en wat hen wordt meegedeeld. De auteurs vrezen echter dat dit de cursisten de valse indruk zal geven van een min of meer willekeurig anything-goes begrip van hoe mensen deze werelden concipiëren. Deze willekeur komt voort uit een te sterke focus van constructivistische benaderingen op de synchrone samenhang van constructen als voorwaarde voor overtuigingskracht en coherentie. In plaats daarvan wordt de relevantie van diachrone processen van wereldbeeldvorming bijna ontkend. In het geval van counseling gaat het echter om menselijke individuen wier huidige wereldbeelden zullen voortbouwen op hun herinneringen, ervaringen en socialisaties. Therapeuten moeten daarom leren nadenken over waarom en hoe een persoon zijn wereld waarneemt en interpreteert. Dit is de enige manier waarop zij er vervolgens in zouden kunnen slagen om de particulariteit van hun eigen percepties uit te sluiten en in plaats daarvan open te staan voor de percepties van hun cliënten - de percepties van wie natuurlijk ook in hetzelfde licht moeten worden bekeken. Aan de andere kant vonden Lee, Neimeyer en Rice (2013, 329) aanwijzingen gevonden dat constructivistische wereldbeelden van hulpverleners eerder tot een afwachtende houding leiden en als passiever kunnen worden ervaren.

Systeemtheorie

Naast benaderingen gebaseerd op fenomenologie om counseling te beschrijven, classificeert de literatuur systemische counseling als een op zichzelf staand genre. Rainer Zech, een expert in organisatiepedagogie, geeft een respectieve definitie van counseling:

Counseling is een proces van systeemopbouw waarbij twee systemen elkaar ontmoeten en samen een derde systeem vormen: een cliënt ontmoet een counsellor en beiden vormen samen hun counseling als een systeem (Zech 2010, 16; translated from German by the authors).

Volgens Zech zal een systemisch begrip van counseling moeten erkennen dat wederzijds interpersoonlijk begrip in de hermeneutische zin niet kan bestaan. Dit betekent ook dat didactische interventies niet kunnen steunen op enige vorm van ongemedieerde beïnvloeding. Dienovereenkomstig kan counseling cliënten alleen maar steunen in het veranderen van zichzelf - een opvatting die in ieder geval niet in strijd zou zijn met de eisen van dekolonisatie voor de zelf-empowerment van de subaltern. Vanuit een systeemtheoretisch gezichtspunt zou de werkwijze of het effect van counseling - en waarschijnlijk ook van bemiddeling - voornamelijk bestaan uit het doelbewust ontwrichten van een bepaald systeem en daarmee een zekere bereidheid tot verandering aanmoedigen, van welke aard dan ook (Schirmer and Michailakis 2019).

Epistemologieën van wereldbeelden van bemiddelaars

In de vorige hoofdstukken is conflictbemiddeling gecontextualiseerd als een vorm van hulpverlening. Bovendien zijn academische kaders voor de begeleidingspraktijk niet alleen voortgekomen uit de psychologie, die gespecialiseerd is in het omgaan met crises, maar ook uit onderwijsonderzoek. Deze academische inkadering van de counseling- en pedagogische praktijk zet vooral aan tot het nadenken over en het systematiseren van een verscheidenheid aan epistemologische benaderingen van de wereld.

Uit het voorgaande bleek ook dat letterlijk elk epistemologisch paradigma inzichten zou kunnen verschaffen in onderwijs- en begeleidingsprocessen. Een gedetailleerde uiteenzetting over wat er nu eigenlijk gebeurt in onderwijs-, advies- en bemiddelingsprocessen, of waar professionele actoren op deze terreinen zich uiteindelijk op zouden moeten oriënteren, ontbreekt echter nog steeds. In plaats daarvan blijven vele benaderingen en een grote mate van willekeur in deze benaderingen de overhand houden.

Het counselingveld alleen al omvat tegenwoordig meer dan 500 verschillende benaderingen, zeggen Wilkinson en Hanna (2016, 8). Het basiscredo is dat de ene benadering niet fundamenteel beter is dan de andere. In plaats daarvan worden aspirant-therapeuten aangemoedigd om uit te zoeken welke benaderingen het beste passen bij hun eigen persoonlijkheid en belevingswereld. Voor Wilkinson en Hanna zou zo'n constructivistische visie te willekeurig zijn, omdat de beschikbare modellen zeer verschillende kwaliteiten hebben. In de onderzoeksliteratuur leidt deze schijnbare willekeur echter tot de reconstructie van een verband tussen de persoonlijke attitudes van counsellors en de methoden en stijlen waaraan zij de voorkeur geven. Hoe counselling in de praktijk wordt uitgevoerd hangt dus in wezen af van de primaire gemoedstoestand van de counsellor (Arnold 2009, 200). Hieruit concluderen Schehr en Milovanovic (1999) dat een achtergrond in de sociale wetenschappen een fundamentele voorwaarde zou kunnen zijn om afstand te kunnen nemen van de eigen wereldbeelden en er systematischer over te kunnen reflecteren. Pignault, Meyers en Houssemand (2017), onderwijswetenschappers, hebben dit verband empirisch onderzocht, met bemiddeling als voorbeeld, en beschouwen de hier besproken kloof tussen theorie en praktijk als een verschijnsel dat in het algemeen wijdverbreid is in professionele domeinen. In de regel doen professionals hun werk goed en correct, maar uiteindelijk kunnen zij zelden hard maken in welke theorieën deze kwaliteiten geworteld zijn. Naast de kloof tussen epistemologie en praktijk, namelijk tussen de didactische overdracht van de benaderingen en de praktische uitvoering ervan, zien Pignault e.a. nog zo'n kloof binnen dit laatste gebied: Terwijl leerboeken over bemiddeling meestal bemiddeling zien als met als uiteindelijk doel het vinden van positieve en constructieve oplossingen voor conflicten, hebben bemiddelaars de neiging zich te richten op de constructieve vormgeving van het proces in bemiddeling.

In een artikel getiteld "How our worldviews shape our practice" in het tijdschrift *Conflict Resolution Quarterly*, geeft Rachel Goldberg (2009) op basis van interviews met mediators aan dat hun oriëntaties in mediation veel meer toe te schrijven zijn aan hun wereldbeelden dan aan academische voorkeuren of culturele socialisatie. Onder wereldbeelden verstaat Goldberg bepaalde opvattingen en interpretaties van de wereld die voortvloeien uit de sociale posities van de bemiddelaars in de samenleving. Afhankelijk van de biografische socialisatie van bemiddelaars in hegemoniale of subalterne sociale groepen, zullen zij zeer verschillende wereldbeelden ontwikkelen en, op basis daarvan, tot verschillende opvattingen over sociale rechtvaardigheid komen.

Stel dat we de waarnemingen van Pignault et al. (2017) combineren met die van Bonafé-Schmitt et al. (1999) over de structureel-contextuele bijzonderheden van "Latijnse" bemiddeling in Europa. In dat geval zouden we verder kunnen hypothetiseren dat het precies daarom is dat Europese bemiddelaars meer belang hechten aan het proces dan aan oplossingen. Zij vinden zichzelf ingebed in een

gecodificeerd rechtssysteem en zullen de noodzaak voelen om een tegenwicht en emancipatie te bieden ten opzichte van het dominante systeem van rechtspraak - een emancipatie- inspanning die voor Amerikaanse bemiddelaars misschien minder dringend en noodzakelijk lijkt in een rechtspraak die toch meer gericht is op de situatie.

Moderne versus postmoderne epistemologieën

James T. Hansen (2006), een Amerikaans-Amerikaanse counselingonderzoeker, heeft de rol onderzocht van postmoderne wereldbeelden van counsellors bij het werken met cliënten. Hij gaat er ook van uit dat verschillende wereldbeelden en epistemologieën al een rol spelen in de opleidingen voor therapeutische hulpverleners en dat ze hun latere praktijk beïnvloeden. De traditionele benadering van onderwijs volgde de geest van een modernistische epistemologie, wat betekende dat het primaire doel het overbrengen van kennis was. Van professionele hulpverleners werd hier ook verwacht dat ze precies te weten kwamen wat hun cliënten in hun specifieke gevallen bezighield.

Daartegenover legt Hansen uit dat een postmodern wereldbeeld eerst veronderstelt dat er verschillende waarheden zijn en dat theorieën, eenmaal toegepast of aanvaard, in grote mate zullen bepalen wat mensen waarnemen en erkennen tot het einde van een cognitief proces - en dit effect geldt ook voor counseling. Counsellors die zich bewust zijn van het postmodernisme moeten zich ook bewust zijn van dit effect. Zo'n postmoderne houding in counseling zou anti-essentialistisch moeten zijn, en counsellors zouden moeten erkennen dat ze nooit in staat zullen zijn hun cliënten volledig te begrijpen, maar dat ze hen alleen ooit zullen waarnemen en interpreteren (Hansen 2006, 292).

Dit is ook de achtergrond waartegen bijvoorbeeld de vermeende superioriteit van westerse wetenschappelijke theorieën helemaal niet meer kan worden onderbouwd. Het is een verhaal als elk ander dat iets te maken heeft met de vermeende werkelijkheid (Hansen 2006, 293). Deze houding komt dicht in de buurt van de in het artikel besproken oriëntatie op dekolonisatie. In wezen relateert deze houding het eendimensionale of teleologische idee van counseling als een permanent verbeteringsproces. Cliënten zullen niet beschikken over zogenaamd betere kennis na de counseling. Cliënten zullen niet beschikken over verondersteld betere kennis na counseling. In het beste geval zullen ze daarentegen over hun leven geleerd hebben vanuit andere perspectieven, die noch meer geldig noch meer correct zijn. Dit perspectief relateert ook de verschillende kwaliteitsaanspraken van verschillende benaderingen van het werken met cliënten.

Als wij deze vereisten vergelijken met de in het begin genoemde gevestigde beginselen van bemiddeling naar westers model, dan lijken bemiddeling en de bijbehorende opvatting van het conflict echte postmoderne producten te zijn. Er wordt dan ook van uitgegaan dat er in het conflict verschillende en even geldige percepties van de werkelijkheid bestaan. Mediators moeten zich hiervan bewust zijn en hun cliënten helpen hetzelfde te doen. Cliënten wordt hier een essentiële filosofische houding van het postmodernisme bijgebracht.

Pragmatisme gaat relativisme tegen

Naast deze brede oriëntatie, die ruimte laat voor verschillende opvattingen en houdingen, suggereert Hansen (2006) dat een kleine bijstelling van de wereldbeelden van hulpverleners nuttig kan zijn. Standpunten die radicaal relativistisch zijn, zouden bijvoorbeeld betekenen dat actoren helemaal niet meer kunnen handelen. In dat geval kan een scheutje pragmatisme de adviseurs helpen, voegt Hansen (2006, 294) daaraan toe. Deze school van sociale theorie moedigt mensen aan een theorie aan te nemen die het best van toepassing is op een bepaalde situatie en die de meest nuttige conclusies en perspectieven mogelijk maakt - in plaats van een theorie die intern misschien het meest consistent is. Dit helpt om de extreme polen van relativisme te vermijden, en hulpverleners kunnen altijd de (hulpverlenings)theorie toepassen die vanuit hun standpunt het meest geschikt lijkt. Daarom

gebruikt Hansen de term neo-pragmatisme als het over counseling gaat. Ook deze houding is terug te vinden in de basisprincipes van bemiddeling, waardoor de methode wordt omschreven als bijzonder flexibel en aanpasbaar aan elke gegeven situatie. Onder andere de waargenomen aantrekkelijkheid van de methode voor interculturele contexten is op deze flexibiliteit gebaseerd.

Sociale rechtvaardigheid in de filosofie van het onderwijs en de adviesverlening

Lange tijd is de vraag naar wat wetenschap en onderwijs zouden moeten bieden en waar ze op gericht zouden moeten zijn, traditioneel in twee delen gesplitst. De filosofie is al vanaf de oudheid op zoek naar waarheden, en andere meer partiële en dus meer toepassingsgerichte disciplines hielden zich later meer bezig met het zoeken naar waardevolle en levensvatbare kennis (Moisio and Kauppinen 2020). Volgens Moisio en Kauppinen (2020, 2241) en Martha Nussbaum (2010, 2) de eerste om te betogen dat deze de facto economistische oriëntatie moet worden tegengegaan door een houding waarvan de ethische oriëntatie weliswaar buiten de filosofie ligt, maar die fundamenteel als meer sociaal wenselijk wordt beschouwd. Daartoe formuleert Nussbaum de doelstellingen van "democratisch en mondiaal burgerschap" (Moisio and Kauppinen 2020, 2241), die op hun beurt aanleiding gaven tot nieuwe doelstellingen voor het onderwijs. Nussbaum legde aldus een basis voor kritisch denken, alsmede een zo mogelijk vreemde preoccupatie met het vreemde, erkenning van verscheidenheid en sympathie jegens deze verscheidenheid als nieuwe ethische oriëntaties ook op epistemologisch niveau. Alleen tegen deze achtergrond krijgen praktijken zoals bemiddeling en de verspreiding ervan, alsmede de aanvaarding van de leerbaarheid ervan door middel van opleiding, zin.

Kortsluiting tussen theorie en praktijk in de hulpverlening

In de voorgaande paragrafen zijn de hypothesen uit de literatuur onderbouwd dat epistemologieën van wetenschappelijk onderzoek, didactiek voor het onderwijzen van praktische kennis en de feitelijke praktijk van counseling en mediation elkaar beïnvloeden en inspireren. Met betrekking tot de vraag naar de noodzaak van een eventuele reeds bestaande dekolonisatie van bemiddelingsmethoden zijn inzichten in de complexiteit van deze wederkerige verbanden des te verhelderend. Vaak komen deze verbanden niet duidelijk naar voren in de literatuur, zijn auteurs zich er misschien niet eens van bewust, en zijn ze uiteindelijk misschien niet relevant en interessant voor alle publicaties. Omgekeerd zijn er ook vormen en gevallen van expliciete verwijzing in de literatuur, vooral wanneer het erom gaat te onderstrepen dat praktische methoden op theorie berusten en vermoedelijk gevalideerd zijn. Verbanden die op deze manier worden gelegd, zijn vaak te weinig verfijnd; ze slaan tussenstappen over, lezen soms alleen over de originelen uit secundaire bronnen en kunnen zelfs onjuist zijn. Deze strategieën kunnen de gewenste wetenschappelijkheid soms twijfelachtiger maken (Tesar 2021, 545).

Inductieve verkenningen voor ethische oriëntaties in bemiddeling

Dit artikel gaat uit van de veronderstelling dat er talrijke verbanden bestaan tussen sociaal onderzoek en wetenschapstheorie enerzijds en de bemiddelingspraktijk anderzijds. Deze zijn echter vaak niet manifest, of hun onderlinge samenhang sluit niet naadloos op elkaar aan. Zelfs ondanks intellectuele nabijheid is er vaak een kloof tussen theorie en praktijk. De literatuur benadert ook deze kloof op een inductieve manier en probeert oriëntaties en patronen te vinden in het mediatoriale handelen. Deze indelingen kunnen op hun beurt parallellen vertonen met sociaal-theoretische benaderingen, maar ze verwijzen er niet expliciet naar. In het volgende hoofdstuk zal ook dit terrein kort worden verkend.

Ideologieën in bemiddeling

In tegenstelling tot het afleiden van een deductieve basis voor bemiddelingswerk uit sociale theorie, zien veel studies bemiddelingsoriëntaties als zijnde gebaseerd op ideologieën die bemiddelaars aanhangen, soms onbewust. Dit maakt het echter vaak moeilijker om ze rechtstreeks te koppelen aan sociale rechtvaardigheidskwesties. Adler, Lovaas en Milner (1988, 318) definiëren bijvoorbeeld het begrip ideologie in zijn gebruik in het discours van bemiddelingsonderzoek als de oriëntatie van bemiddelingswerk op een productie van sociale idealen. Dergelijke ideologische evaluaties van epistemologische grondslagen kunnen precies over de bemiddelingspraktijk gaan en zouden in die vorm wellicht geen deel uitmaken van algemene sociale theorieën. Voor Adler, Lovaas en Milner (1988, 320) is daaronder de veronderstelling dat conflicten een natuurlijk deel van het sociale leven zijn, maar dat sommige daarvan tot schadelijke gevolgen kunnen leiden, tenzij zij op een gecontroleerde en systematische manier worden aangepakt. Tot de ideologische doelstellingen van bemiddeling behoren ook het voorkomen van sociale vervreemding en het versterken van de eigen en onafhankelijke conflictvaardigheid van de samenleving (Adler, Lovaas, and Milner 1988, 321).

Stijlen van bemiddelaars

Praktischer dan ideologieën, maar nog steeds op het niveau van algemene en superordinate oriëntaties, is het inductief zoeken naar en differentiëren van bemiddelaarsstijlen. Druckman en Wall (2017, 1914) zien een eerste basis voor het concept van *bemiddelaarsstijlen* bij Kressel en Pruitt (1989) die een onderscheid maakten tussen een reflexieve, een substantiërende en een contextuele stijl. Bij het vaststellen van deze stijlen wordt er dan ook niet van uitgegaan dat zij gekoppeld zijn aan bovenliggende theorieën. In plaats daarvan is het doel van de beoordeling expliciet om patronen in de praktijk te identificeren. Deze onmiddellijke relevantie voor de praktijk maakt mediator stijlen bijzonder nuttig voor mediation in opleiding omdat ze zowel mediators als hun cliënten oriëntatie kunnen bieden in complexe situaties in de context van mediation, schrijven Kressel et al. (2012).

Bovendien weerspiegelen mediatoriale stijlen juist wat cliënten in mediation zien en niet wat in leerboeken kan worden voorgeschreven (2012, 138) -wederom zien de auteurs een duidelijke breuk tussen theorie en praktijk. Salmon et al. (2013) onderscheiden twee stijlen die eerder als actief worden geclassificeerd, namelijk formulatief en manipulatief, maar verder is de as van passieve versus actieve bemiddeling in veel andere stijlen terug te vinden. Bijvoorbeeld, Druckman en Wall (2017, 1914) maken melding van onderscheidingen van stijlen als "communicatie-facilitatie, procedureel, en directief" in Bercovitch en Houston (2000). En zij merken op dat Kleiboer (1996) een hele reeks verschillende bemiddelingsstijlen op een rijtje heeft gezet op een schaal van passieve tot actieve oriëntaties. Wood (2004, 443) ondervroeg mediators over hun inschatting van verschillende stijlen en ontdekte dat mediators die een democratische oriëntatie voorstonden, meestal ook een uitzonderlijk hoge procesoriëntatie voorstonden en dienovereenkomstig het proces in relatief grote mate uit de weg gingen. Wood noemt dit "een enigszins ontspannen aanpak" (Wood 2004, 443), een formulering die enigszins verwantschap vertoont met de in het openingscitaat van dit artikel verwoorde houding. Volgens Wood houdt een dergelijke democratische stijl veel minder rekening met de emoties van cliënten in vergelijking met bijvoorbeeld een counselingstijl. Een dergelijke oriëntatie is ook herhaaldelijk terug te vinden in de empirische gegevens van dit artikel, wat op zijn beurt de hier geïnterviewde bemiddelaars onderscheidt van een counselingprofiel: "Ik beschouw mezelf niet als een touchy feely mediator " (Mediator 07, 2020, 00:21:44), resp.: "Ik heb altijd de indruk dat het misschien te emotioneel is, en als je het over kinderen hebt of zo, dat is niet mijn ding, ik denk ook niet dat ik daar goed in ben, dus ik doe het nooit" (Mediator 09, 2020, 00:10.49; origineel vertaald uit het Duits door de auteurs).

Huidig onderzoek naar passiviteit vs. daadkracht van de bemiddelaar

Volgens Druckman en Wall (2017, 1911) bevestigde onderzoek al in de jaren zestig dat alleen al de aanwezigheid van bemiddelaars over het algemeen leidt tot rationeler en dus meer coöperatief gedrag van de partijen in een onderhandeling. Wood (2004, 448) maakt melding van een hele traditie van onderzoek waarin een onderscheid wordt gemaakt tussen passieve en actieve stijlen bij bemiddeling, waarbij ze soms verschillend worden gelabeld, als dat al het geval is. Bijvoorbeeld, zo vroeg als Gulliver (1979) was er een scala tussen een "passieve rol tot een actieve probleemoplosser rol" (Wood 2004, 448). Silbey en Merry (1986) maakten onderscheid tussen een "onderhandelende" en een "therapeutische" stijl, terwijl Kolb (1983) sprak van een "dealmaker" en een "orchestrator" (all quoted after Wood 2004).

Bespreking en vooruitzichten

Dit artikel begon met de vraag in hoeverre de methode van conflictbemiddeling voldoende is afgestemd of flexibel genoeg is om in te spelen op recentere eisen vanuit de sociale theorie en het postkolonialisme tot dekolonisatie van vormen van sociale actie. Bij de behandeling van deze vraag hebben wij bewust de structurele randvoorwaarden van de bemiddeling buiten beschouwing gelaten en de centrale epistemologische uitgangspunten van de methode onder de loep genomen.

Literatuur over dekolonisatie geeft actoren duidelijke instructies voor actie, zoals bijvoorbeeld geïllustreerd in Audre Lorde's metafoor (2007): "Het gereedschap van de meester zal nooit het huis van de meester ontmantelen." Dienovereenkomstig moeten actoren openstaan voor nieuwe methoden en niet hun oude, traditionele methoden gebruiken. Hoewel voorstanders van deze oriëntatie erkennen dat het een utopisch moment heeft (Mignolo 2012) maakt deze benadering niettemin duidelijk wat moet worden afgewezen en wat moet worden aangemoedigd. Wanneer het echter om meer praktische vragen gaat, worden de actoren meestal met rust gelaten, of lijkt men ervan uit te gaan dat zij reeds weten hoe zij hun omgeving moeten evalueren en indelen. De op gesprekken gebaseerde begeleidingsmethode van conflictbemiddeling is er in wezen op gericht het wereldbeeld van de cliënten te veranderen, zowel in situationele als, zo nodig, in globale zin. Om deze activiteiten in de context van dekolonisatie te kunnen plaatsen, hebben de actoren een respectievelijk reflectieve en bewuste kennis van deze activiteiten nodig. Alleen als de actoren weten welke tradities en rechtvaardigingen tot hun huidige houding leiden, zullen zij in staat zijn hun eigen ethisch kompas dienovereenkomstig bij te stellen.

Aan de hand van het voorbeeld van de facilitatieve conflictbemiddelingsmethode naar westers model, is in dit artikel getracht de huidige professionele handelingspraktijken en hun epistemologische grondslagen met elkaar in verband te brengen. Op basis van onze huidige interviews met praktiserende bemiddelaars zijn we uitgegaan van hun feitelijke praktijken en hun feitelijke zelfbeelden als de meest essentiële en vooral meest effectieve basis voor actie. Een voorbeeld hiervan is het discours over de gepastheid van een passieve houding van de bemiddelaars in de bemiddeling.

Deze observatie werd gebruikt als uitgangspunt om epistemologische grondslagen te verkennen: Bemiddeling werd geclassificeerd als een vorm van counseling-activiteit en ingebed in sociaal-educatieve contexten. Dit kon in het bijzonder worden gedaan door te kijken naar het Duitstalige discours over counseling in het maatschappelijk werk, dat vanuit een internationaal perspectief een unieke weg vertegenwoordigt.

Hier beschouwt de opvoedingsfilosofie zichzelf als de primaire autoriteit voor alle pedagogische oriëntaties en werkterreinen. Bovendien beschouwt zij vrijwel elk epistemologisch paradigma in de sociale wetenschappen als relevant en vruchtbaar voor het afleiden van kennis over pedagogische processen. Een andere stap was te laten zien dat begeleiders en bemiddelaars ieder voor zich

individuele wereldbeelden vormen, die zijn afgestemd op verschillende epistemologische perspectieven en deze integreren. Dit resulteert in een pragmatische beroepspraktijk waarin epistemologieën, wereldbeelden en persoonlijkheid van bemiddelaars in samenhang met de caseload in het beste geval een constructief samenspel met veel dwarsverbanden tot stand moeten brengen.

Bovendien blijkt uit dit onderzoek dat het bewustzijn van dergelijke verbanden in de bemiddelingspraktijk niet uitzonderlijk hoog is of dat deze verbanden weinig relevantie lijken te hebben voor de bemiddelingspraktijk. In plaats daarvan wordt een praktische oriëntatie geboden door inductief en reconstructief empirisch onderzoek dat verschillende attitudes, ideologieën en stijlen vanuit de mediationpraktijk tracht te identificeren. Hoewel deze oriëntaties inderdaad parallellen vertonen met de epistemologische benaderingen van de sociale theorie, worden ze er in de literatuur nauwelijks mee in verband gebracht, of speelt dit verband nauwelijks een rol bij de bekrachtiging van de nieuw geformuleerde modellen. Evenzo wordt de aan het begin van dit artikel gesignaleerde mediator passiviteit hier wel geclassificeerd, maar niet meer in overeenstemming gebracht met enige sociaal-theoretische oriëntatie. Zo ontstaat een wereld van bemiddelingsmodellen die vaak naar elkaar verwijzen en wat de evidente praktijk betreft, aan elkaar samenhang geven. Hoewel deze modellen voortbouwen op ethische, weloverwogen oriëntaties, zijn zij niet meer terug te voeren op modellen uit de sociale theorie en kunnen zij dus nauwelijks zinvol worden verwoord.

De hypothese die Brubaker et al. (2010) reeds naar voren hebben gebracht over de demobilisatie van het veld door de complexiteit ervan, wordt hier bevestigd wat de oproepen tot dekolonisatie betreft. De aangesproken actoren zullen het door de complexiteit, de losgekoppeldheid en de broosheid van hun epistemologische grondslagen waarschijnlijk moeilijk vinden om in dit nieuwe licht te classificeren hoe welke professionele strategieën moeten worden geëvalueerd. Wat dus overblijft, is een teruggrijpen op de pragmatische houdingen die hierboven reeds werden besproken bij het nemen van beslissingen in de beroepspraktijk.

Om het bemiddelen in de toekomst verder te professionaliseren en om duidelijke antwoorden en conclusies voor actie mogelijk te maken over nieuwe eisen zoals dekolonisatie, zullen de hier geschetste epistemologische contexten zowel in onderzoek als in opleiding en praktijk meer moeten worden gereflecteerd, verduidelijkt en georganiseerd.

Wat betreft het onderzoek naar de kansen op dekolonisatie van sociale actievelden in de zin van het postkoloniale denken, moet rekening worden gehouden met de epistemologische complexiteiten en breuklijnen van de te transformeren velden, zoals hier geïllustreerd. De hier gepresenteerde studie kan slechts een voorlopig en onvolledig doel dienen, en het terugbrengen van de hier geclaimde complexiteit tot enkele pagina's bijdragen zou uiteindelijk in tegenspraak zijn met de hier geschetste argumentatie zelf. De literatuur biedt nog veel meer schetsen van epistemologieën, praktijken en hun onderlinge verbanden, waarvan de meeste hier kunnen worden erkend, maar die nergens als uitputtend kunnen worden beschouwd.

Referenties

Adler, Peter, Karen Lovaas, und Neal Milner. 1988. „The ideologies of mediation: The movement's own story“. *Law & Policy* 10 (4): 317–39. <https://doi.org/10.1111/j.1467-9930.1988.tb00015.x>.

Arnold, Rolf. 2009. „Professionelle Begleitung und Beratung“. *PÄD Forum* 37 (5): 195–204. <https://doi.org/10.25656/01:3200>.

- Bercovitch, Jacob, und Allison Houston. 2000. „Why Do They Do It like This?: An Analysis of the Factors Influencing Mediation Behavior in International Conflicts“. *Journal of Conflict Resolution* 44 (2): 170–202. <https://doi.org/10.1177/0022002700044002002>.
- Bhabha, Homi K. 1994. *The Location of Culture*. London/New York: Routledge.
- Bonafé-Schmitt, Jean-Pierre, Jocelyn Dahan, Jacques Salzer, Marianne Souquet, und Jean-Pierre Vouche. 1999. *Les médiations, la médiation*. Trajets. Ramonville-Saint-Agne: Érès.
- Bond, Greg. 2023. „Culture and mediation: A 2020s perspective on early criticism of Western paradigms“. In *The Routledge handbook of intercultural mediation*, herausgegeben von Dominic Busch, 23–29. New York, NY: Routledge.
- Boulle, Laurence, und Nadja Alexander. 2012. *Mediation: Skills and techniques. 2nd edition*. Butterworths: LexisNexis.
- Boulle, Laurence, und Alan Rycroft. 1997. *Mediation. Principles, process, practice*. Durban: Butterworths.
- Brubaker, Michael D., Ana Puig, Ryan F. Reese, und Jessica Young. 2010. „Integrating Social Justice Into Counseling Theories Pedagogy: A Case Example“. *Counselor Education and Supervision* 50 (2): 88–102. <https://doi.org/10.1002/j.1556-6978.2010.tb00111.x>.
- Busch, Dominic. 2005. *Interkulturelle Mediation. Eine theoretische Grundlegung triadischer Konfliktbearbeitung in interkulturell bedingten Kontexten. [Intercultural mediation. A Theoretical foundation of triadic conflict management in contexts affected from interculturality]*. Herausgegeben von Hartmut Schröder und Dominic Busch. Frankfurt am Main, et al.: Peter Lang.
- . 2016. „Does conflict mediation research keep track with cultural theory?“ *European Journal of Applied Linguistics* 4 (2): 181–206. <https://doi.org/10.1515/eujal-2015-0037>.
- Busch, Dominic, Emilian Franco, und Andrea Hartmann-Piraudeau. 2023. „Professional dispute mediators’ notions of culture“. In *The Routledge handbook of intercultural mediation*, herausgegeben von Dominic Busch, 245–52. New York, NY: Routledge.
- Bush, Robert A. Baruch, und Joseph P. Folger. 1994. *The Promise of Mediation: Responding to Conflict Through Empowerment and Recognition*. Bd. 1. San Francisco: Jossey Bass.
- Curren, Randall. 2017. „Philosophy of Education: Its Current Trajectory and Challenges“. In *Encyclopedia of Educational Philosophy and Theory*, herausgegeben von Michael A. Peters, 1863–66. Singapore: Springer Singapore. <https://doi.org/10.1007/978-981-287-588-4>.
- Davis, Benjamin P., und Jason Walsh. 2020. „The politics of positionality: the difference between post-, anti-, and de-colonial methods“. *Culture, Theory and Critique* 61 (4): 374–88. <https://doi.org/10.1080/14735784.2020.1808801>.
- Druckman, Daniel, und James A. Wall. 2017. „A Treasure Trove of Insights“. *Journal of Conflict Resolution* 61 (9): 1898–1924. <https://doi.org/10.1177/0022002717721388>.
- Ferri, Giuliana. 2022. „The Master’s Tools Will Never Dismantle the Master’s House: Decolonising Intercultural Communication“. *Language and Intercultural Communication* 22 (3): 381–90. <https://doi.org/10.1080/14708477.2022.2046019>.
- Fisher, Roger, und William Ury. 1981. *Getting to yes: negotiating agreement without giving in*. Boston: Houghton Mifflin.

- Friedman, Raymond A. 1992. „The culture of mediation: Private understandings in the context of public conflict“. In *Hidden conflict in organizations: uncovering behind-the-scenes disputes*, von Deborah Kolb und Jean Bartunek, 143–64. Thousand Oaks, CA: Sage.
<https://doi.org/10.4135/9781483325897.n6>.
- Georgakopoulos, Alexia. 2017. „Introduction: Revealing the world of mediation“. In *The mediation handbook: research, theory, and practice*, herausgegeben von Alexia Georgakopoulos, 1–6. New York: Routledge.
- Goldberg, Rachel M. 2009. „How Our Worldviews Shape Our Practice“. *Conflict Resolution Quarterly* 26 (4): 405–31. <https://doi.org/10.1002/crq.241>.
- Gröning, Katharina. 2011. *Pädagogische Beratung*. Wiesbaden: VS Verlag für Sozialwissenschaften.
<https://doi.org/10.1007/978-3-531-92892-0>.
- Gulliver, Philip Hugh. 1979. *Disputes and negotiations: a cross-cultural perspective*. New York: Academic Press.
- Hansen, James T. 2006. „Counseling theories within a postmodernist epistemology: New roles for theories in counseling practice“. *Journal of Counseling & Development* 84: 291–97.
- Hartmann-Piraudeau, Andrea. 2022. „Surprises and new paths on the journey to developing online mediation training“. In *Contemporary trends in conflict and communication: technology and social media*, herausgegeben von Jessica Katz Jameson und Missy F. Hannah, 239–58. Boston: De Gruyter.
- Jackson, Alecia Youngblood, und Lisa A. Mazzei, Hrsg. 2009. *Voice in Qualitative Inquiry*. London; New York: Routledge. <http://site.ebrary.com/lib/alltitles/docDetail.action?docID=10263566>.
- Jobodwana, Zingisile Ntozintle Jobs. 1997. „Book review/Boekbespreking: Mediation: principles process practice. Laurence Boulle & Alan Rycroft. Butterworths, Durban (1997)“. *South African Public Law* 12 (2): 565–70. https://doi.org/10.10520/AJA02586568_985.
- Keydel, Birgit. 2018. „Mediation und andere Beratungsformate“. *Perspektive Mediation*, Nr. 2/2018: 98–108.
- Kleiboer, Marieke. 1996. „Understanding Success and Failure of International Mediation“. *Journal of Conflict Resolution* 40 (2): 360–89. <https://doi.org/10.1177/0022002796040002007>.
- Kolb, Deborah M. 1983. *The mediators*. MIT Press series on organization studies 6. Cambridge, Mass: MIT Press.
- Kressel, Kenneth, Tiffany Henderson, Warren Reich, und Claudia Cohen. 2012. „Multidimensional Analysis of Conflict Mediator Style“. *Conflict Resolution Quarterly* 30 (2): 135–71.
<https://doi.org/10.1002/crq.21061>.
- Ladegaard, Hans J., und Alison Phipps. 2020. „Intercultural research and social activism“. *Language and Intercultural Communication* 20 (2): 67–80. <https://doi.org/10.1080/14708477.2020.1729786>.
- LeBaron Duryea, Michelle. 1992. *Conflict and culture. A literature review and bibliography*. Rev. Victoria, B.C.: UVic Institute for Dispute Resolution.
- LeBaron, Michelle, Erin McCandless, und Stephen Garon. 1998. *Conflict and Culture. A Literature Review and Bibliography. 1992-1998 Update*. Fairfax VA: George Mason University, Institute for Conflict Analysis and Resolution.

Lee, Jocelyn A., Greg J. Neimeyer, und Kenneth G Rice. 2013. „The relationship between therapist epistemology, therapy style, working alliance, and interventions use“. *American Journal of Psychotherapy* 67 (4): 323–45.

Lincoln, Yvonna S., Susan A. Lynham, und Egon G. Guba. 2017. „Paradigmatic controversies, contradictions, and emerging confluences, revisited“. In *The Sage handbook of qualitative research*, herausgegeben von Norman K. Denzin und Yvonna S. Lincoln, Fifth edition, 213–63. Los Angeles: Sage.

Lorde, Audre. 2007. „The master’s tools will never dismantle the master’s house“. In *Sister outsider: essays and speeches*, von Audre Lorde, 110–13. Berkeley, CA: Crossing Press.

MacDonald, Malcolm N., und John P. O’Regan. 2013. „The ethics of intercultural communication“. *Educational Philosophy and Theory* 45 (10): 1005–17. <https://doi.org/10.1111/j.1469-5812.2011.00833.x>.

Marker, Michael. 2003. „Indigenous voice, community, and epistemic violence: The ethnographer’s ,interests‘ and what ,interests‘ the ethnographer“. *International Journal of Qualitative Studies in Education* 16 (3): 361–75. <https://doi.org/10.1080/0951839032000086736>.

Menkel-Meadow, Carrie. 2015. „Variations of the Uptake of and Resistance to Mediation Outside of the United States“. In *Contemporary Issues in International Arbitration and Mediation: The Fordham Papers 2014*, herausgegeben von Arthur W. Rovine, 198–221. The Fordham Papers 2014. Leiden: Nijhoff.

Mignolo, Walter. 2012. „Decolonizing Western Epistemology/ Building Decolonial Epistemologies“. In *Decolonizing epistemologies. Latina/o theology and philosophy*, herausgegeben von Ada María Isasi-Díaz und Eduardo Mendieta. New York: Fordham University Press.

Moisio, Olli-Pekka, und Ilkka Kauppinen. 2020. „Philosophical Perspectives, Research in Higher Education“. In *The International Encyclopedia of Higher Education Systems and Institutions*, herausgegeben von Pedro Nuno Teixeira und Jung Cheol Shin, 2239–44. Dordrecht: Springer Netherlands. <https://doi.org/10.1007/978-94-017-8905-9>.

Nittel, Dieter. 2009. „Beratung - eine (erwachsenen-)pädagogische Handlungsform. Eine definitorische Verständigung und Abgrenzung“. *Hessische Blätter für Volksbildung*, Nr. 01/2009: 5–18. <https://doi.org/10.3278/HBV0901W005>.

Nussbaum, Martha C. 2010. *Not for profit: why democracy needs the humanities*. The public square book series. Princeton, N.J: Princeton University Press.

Pereira, Fatima. 2019. „Teacher Education, Teachers’ Work, and Justice in Education: Third Space and Mediation Epistemology“. *Australian Journal of Teacher Education* 44 (3): 77–92. <https://doi.org/10.14221/ajte.2018v44n3.5>.

Pignault, Anne, Raymond Meyers, und Claude Houssemand. 2017. „Mediators’ Self-Perception of Their Work and Practice: Content and Lexical Analysis“. *The Qualitative Report* 22 (6): 1589–1606. <https://doi.org/10.46743/2160-3715/2017.2676>.

Pinkl, Gabriele. 2018. „Mediation als Beratung oder mediative Beratung? Was macht die denn eigentlich genau?“ *Perspektive Mediation*, Nr. 2/2018: 113–17.

- Pruitt, Dean G., und Kenneth Kressel. 1989. „Introduction: An overview of mediation research“. In *Mediation Research: The Process and Effectiveness of Third-Party Intervention*, herausgegeben von Kenneth Kressel und Dean G. Pruitt, 1–8. San Francisco, CA: Jossey Bass.
- Said, Edward W. 1978. *Orientalism*. New York: Vintage Books.
- Salmon, Elizabeth D., Michele J. Gelfand, Ayşe Betül Çelik, Sarit Kraus, Jonathan Wilkenfeld, und Molly Inman. 2013. „Cultural Contingencies of Mediation: Effectiveness of Mediator Styles in Intercultural Disputes“. *Journal of Organizational Behavior* 34 (6): 887–909. <https://doi.org/10.1002/job.1870>.
- Santos, Boaventura de Sousa. 2014. *Epistemologies of the South*. Boulder: Paradigm Publ.
- Schehr, Robert C., und Dragan Milovanovic. 1999. „Conflict mediation and the postmodern: Chaos, catastrophe, and psychoanalytic semiotics“. *Social Justice* 26 (1): 208–32.
- Schirmer, Werner, und Dimitris Michailakis. 2019. *Systems Theory for Social Work and the Helping Professions*. 1. Aufl. Routledge. <https://doi.org/10.4324/9780429022104>.
- Silbey, Susan S., und Sally E. Merry. 1986. „Mediator Settlement Strategies“. *Law & Policy* 8 (1): 7–32. <https://doi.org/10.1111/j.1467-9930.1986.tb00368.x>.
- Smith, Linda Tuhiwai. 2022. *Decolonizing Methodologies: Research and Indigenous Peoples*. London: Bloomsbury Academic.
- Spivak, Gayatri Chakravorty. 1988. „Can the subaltern speak?“ In *Marxism and the interpretation of culture*, herausgegeben von Cary Nelson und Lawrence Grossberg, 271–313. Urbana: University of Illinois Press.
- Tesar, Marek. 2021. „“Philosophy as a Method”: Tracing the Histories of Intersections of “Philosophy,” “Methodology,” and “Education”“. *Qualitative Inquiry* 27 (5): 544–53. <https://doi.org/10.1177/1077800420934144>.
- Uhlendorff, Uwe. 2012. „Sozialpädagogisch-hermeneutische Diagnosen in der Jugendhilfe“. In *Grundriss Soziale Arbeit: Ein einführendes Handbuch*, herausgegeben von Werner Thole, 707–18. Wiesbaden: VS Verlag für Sozialwissenschaften. https://doi.org/10.1007/978-3-531-94311-4_45.
- Vacc, Nicholas A., und Larry C. Loesch. 1984. „Research as an Instrument for Professional Change“. *Measurement and Evaluation in Counseling and Development* 17 (3): 124–31. <https://doi.org/10.1080/07481756.1984.12022758>.
- Volpe, Maria R., und Marvin E. Johnson. 2023. „Imagining a racially diverse and inclusive mediation field: Uncovering the structural hurdles“. In *The Routledge handbook of intercultural mediation*, herausgegeben von Dominic Busch, 155–62. New York, NY: Routledge.
- Walker, Polly O. 2004. „Decolonizing conflict resolution: Addressing the ontological violence of Westernization“. *American Indian Quarterly* 28 (3/4): 527–49.
- Watson, Lani. 2016. „The Epistemology of Education“. *Philosophy Compass* 11 (3): 146–59. <https://doi.org/10.1111/phc3.12316>.
- Wendt, Alexander Nicolai. 2020. „Phänomenologische Psychologie“. In *Handbuch Qualitative Forschung in der Psychologie*, herausgegeben von Günter Mey und Katja Mruck, 1–24. Springer Reference Psychologie. Wiesbaden: Springer Fachmedien Wiesbaden. https://doi.org/10.1007/978-3-658-18387-5_17-2.

Wertz, Frederick J. 2005. „Phenomenological Research Methods for Counseling Psychology“. *Journal of Counseling Psychology* 52 (2): 167–77. <https://doi.org/10.1037/0022-0167.52.2.167>.

Wilkinson, Brett D., und Fred J. Hanna. 2016. „New Horizons in Counselor Pedagogy: The Intersection of Constructivist Concepts and Phenomenological Awareness“. *The Journal of Humanistic Counseling* 55 (1): 2–19. <https://doi.org/10.1002/johc.12021>.

Wilkinson, Brett D., Gary Shank, und Fred Hanna. 2019. „Epistemological issues in counselor preparation: An examination of constructivist and phenomenological assumptions“. *The Journal of Counselor Preparation and Supervision* 12 (4): Art. 13.

Wood, John. 2004. „Mediation styles: Subjective description of mediators“. *Conflict Resolution Quarterly* 21 (4): 437–50. <https://doi.org/10.1002/crq.72>.

Yokotsuka, Shino. 2023. „Cultural humility in intercultural mediation“. In *The Routledge handbook of intercultural mediation*, herausgegeben von Dominic Busch, 51–58. New York, NY: Routledge.

Zech, Rainer. 2010. „Organisation und Beratung. Funktionsgrammatiken, Selbstberatung, pädagogische Zugänge“. In *Organisation und Beratung: Beiträge der AG Organisationspädagogik*, herausgegeben von Michael Göhlich, Susanne M. Weber, Wolfgang Seitter, und Timm C. Feld, 13–25. Wiesbaden: VS Verlag für Sozialwissenschaften.

Bijlage 1

Over de auteurs

Deze informatie moet voor elke auteur beschikbaar zijn:

Dominic Busch, Prof. Dr., Universität der Bundeswehr München, Duitsland

Emilian Franco, M.A., Universität der Bundeswehr München, Duitsland

Andrea Hartmann-Piraudeau, Dr., Consensus GmbH Stuttgart, Duitsland

Dominic Busch is hoogleraar interculturele communicatie en conflictonderzoek aan de Universität der Bundeswehr München, faculteit menswetenschappen. In 2004 voltooide hij zijn doctoraat over het onderwerp interculturele bemiddeling aan de Europese Universiteit Viadrina Frankfurt (Oder). Daar was hij van 2006 tot 2011 junior professor voor interculturele communicatie. In zijn onderzoek bekijkt Dominic vanuit een discoursanalytische invalshoek de inhoud van academische discourses. Zijn onderzoek richt zich op hoe samenlevingen ethische aspiraties projecteren in de manier waarop ze omgaan met intercultureelheid (<https://doi.org/g625>) en hoe noties van cultuur worden gebruikt in bemiddelingsonderzoek om verschillende opvattingen van interculturele bemiddeling te creëren (<https://doi.org/hgsk>). Dominic Busch is redacteur van het Routledge Handbook of Intercultural Mediation (2023).

Emilian Franco is onderzoeksmedewerker bij het lectoraat voor interculturele communicatie en conflictonderzoek aan de Universität der Bundeswehr München, faculteit menswetenschappen.

Emilian heeft een BA in drama en mediastudies en politieke wetenschappen van de Universiteit van Nürnberg, en hij heeft een MA in interculturele communicatie van de Ludwig-Maximilians-Universität München, waar hij momenteel een PhD-student is. Emilian doet momenteel internationaal etnografisch veldwerk in startende softwarebedrijven, wat zijn onderzoek plaatst in het domein van wetenschaps- en technologiestudies (STS).

Andrea Hartmann-Piraudeau is internationaal gecertificeerd mediator en directeur en oprichter van mediation instituten in Duitsland (www.consensus-group.de) die mediations en ook lokale en internationale opleidingen tot mediator verzorgen (www.im-campus.com). In de loop van haar werk als trainer, onderzoeker en mediator, heeft Andrea talrijke trainingen en curricula gecreëerd, zowel nationaal als internationaal. Andrea heeft een Ph.D. Haar onderzoeks- en publicatiegebieden zijn emoties in conflicten en de effecten van de uitvindingen van de mediator op de uitkomst van mediations en onderhandelingen, interculturele mediation. Zij heeft een master in communicatiewetenschappen, sociologie en linguïstiek en een master in mediation.

Contact:

Naam auteur: Prof. Dr. Dominic Busch

Afd. : Faculteit der Menswetenschappen

Organisatie: Universität der Bundeswehr München, Duitsland

E-mail: dominic.busch@unibw.de

Telefoon: +49 89 6004 3114

Web: <https://go.unibw.de/dominicbusch>

Naam auteur: Emilian Franco, M.A.

Afd. : Faculteit der Menswetenschappen

Organisatie: Universität der Bundeswehr München, Duitsland

E-mail: emilian.franco@unibw.de

Telefoon: +49 89 6004 2058

Web: <https://go.unibw.de/icc>

Naam auteur: Dr. Andrea Hartmann-Piraudeau

Dept. : CEO.

Organisatie: Consensus GmbH

E-mail: hartmann@consensus-group.de

Telefoon: +49 151 11578659

Web: <https://consensus-group.de/>